

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Красимира Христова Кръстанова,
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
Философско-исторически факултет, катедра Етнология
на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност „професор“
в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“
по област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки
професионално направление: 3.1. Социология, антропология и науки за културата,
наименование на научната специалност: Етнология (Антропология на религиите)

В бр. 32 от 22.04.2016 г. на Държавен вестник и в интернет-страница на звеното „Развитие на академичния състав и докторантури“ към Пловдивски университет "Паисий Хилендарски" за нуждите на катедра Етнология към Философско-Исторически факултет (ФИФ) е обявен конкурсът за „професор“. В него единствен кандидат е доц. днк Мария Антонова Шнитер.

Предмет на конкурса и представяне на получените материали

С решение на катедра Етнология (протокол № 89/21.01.2016 г.) се обявява конкурс за заемането на академичната длъжност „професор“. То е гласувано на ФС на ФИФ (протокол №95/25.01.2016 г.) и е утвърдено от АС на ПУ (протокол №9 от 11.04.2016 г.). Със заповед № Р33-2374/06.06.2016 г. Ректорът на Пловдивския университет определя научно жури за провеждане на конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ в ПУ по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата към Философско-Исторически Факултет.

За участие в обявения конкурс единственият кандидат доц. днк Мария Антонова Шнитер от катедра Етнология, ФИФ представя комплект материали на хартиен и електронен носител, който включва документи, свързани с процедурата на конкурса, както и трудове, отнасящи се към научното развитие на кандидата. Всички документи са предоставени в определения законов срок и отговарят на стандарта за провеждане на конкурс за професор.

Комплектът документи съдържа общо 23 научни труда, които са публикувани на български, немски, английски, руски, гръцки езици, 12 от които са издадени в чужбина, а 11 – в България. В конкурса участват още 7 рецензии и съобщения, съставителството на 2 научни сборника, издадени в съавторство учебници за средното образование (4 Учебника по Литература за 9 клас). В настоящия конкурс не участват 16 научни труда по дисертацията за

„доктор на науките за културата“. Публикациите на кандидата съответстват на изискванията на Закона за развитието на академичния състав и Правилника за неговото приложение, вътрешния Правилник за развитието на академичния състав в ПУ „Паисий Хилендарски“, както и на специфичните изисквания, заложи в наукометричните данни на ФИФ.

Всички представени документи позволяват да се заключи, че процедурата по обявяването и провеждането на конкурса отговаря на закона и на изискванията на нормативната база за академично израстване.

Кратки биографични данни на кандидата

Мария Шнитер завършва специалност Българска филология и руска филология през 1980 г. в ПУ „Паисий Хилендарски“ със защитена дипломна работа на тема „Наблюдения върху художествените особености на апокрифа „Книга за Енох“. През 1991 г. ѝ е присъдена научната и образователната степен „доктор“ („кандидат на филологическите науки“) със защитена дисертация на тема „Взаимопрониквания между фолклор и литература в евхологичната традиция XIV-XVIII век“. През 1997 г. се хабилитира и ѝ е присъдена академичната длъжност „доцент“ в научната област „Етнология на литературата“. През 2015 г. защитава голям докторат на тема: „Човешкото тяло в контекста на православния ритуал. Аспекти на всекидневния живот на българите в предмодерната епоха“ и получава научната степен „доктор на науките за културата“.

Доц. Мария Шнитер е специализант на Фондация Александър фон Хумболт и през периода 1992-2003 г. провежда научни специализации в областта на славистиката в университетите във Фрайбург, Вюрцбург, Хумболдт-университета Берлин (Германия) и в Института по славистика на Виенския университет (Австрия).

По време на своето професионално развитие доц. Шнитер изгражда отлични научни компетенции и експертни качества, заради което е поканена да участва в специализирани научни комисии (Специализиран научен съвет по антропология и науки за културата към ВАК, Международен експертен съвет за културното наследство и националната идентичност към БАН, Управителен съвет на Фонд научни изследвания на ПУ, експертни групи за акредитация към НАОА) и журита за присъждане на научни степени и академични длъжности. Тя членува в престижни академични асоциации и граждански инициативи.

Доц. Мария Шнитер има добри организационни качества и административен опит, изяви още със създаването на специалност Етнология в ПУ, а след това и като ръководител на катедра „Етнология и социология“ (1994-2004 г.), като декан на Философско-историческия факултет (2004-2013 г.), както и като ръководител на катедра „Етнология“ и на катедра „Теология“ (от 2013 г. насам). Участвала е в написването на акредитационни доклади на

бакалавърски и магистърски програми в направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата и направление 2.4. Религия и теология.

Научните компетенции, организационните способности и опитът ѝ да се включва в обществени каузи несъмнено са необходими качества за академичната длъжност „професор“.

Преподавателски опит на кандидата

Доц. днк Мария Шнитер е разработила и преподава 7 основни лекционни курса за различни бакалавърски и магистърски програми свързани с направлението на конкурса. Нейните курсове се отличават със задълбоченост и пряка връзка със съвременните научни постижения. Освен това тя е била лектор по български език, литература и култура в Института по славистика на Виенския университет (2000-2003 г.).

Доц. Мария Шнитер успешно работи с докторанти (защитили 4 доктори, в момента ръководител на 4 докторанти) и заедно с проф. Ив. Чалъков ръководи докторантския семинар в Докторантското училище на ФИФ по научно направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата. Тя ръководи успешно и дипломанти, участва като ментор в програмата на МОН „Студентски практики“, участва в организирането и ръководството на студентски конференции.

Богатият педагогически опит на доц. днк Мария Шнитер я прави подходящ кандидат за придобиване на академичната длъжност „професор“.

Научна и научно-приложна дейност на кандидата

Започвайки своето научно развитие в областта на старобългарската литература, доц. Мария Шнитер бързо се ориентира към задълбочена интерпретация не само от гледна точка на литературното познание, но и в контекста на културата. Работата ѝ върху ръкописното книжовно наследство и откриването на непубликувани до момента текстове обогатява информационния корпус на науката и дава възможност за нови тълкувания с оглед на конкретните особености в средновековната българска култура. Особено ценни са нейните наблюдения, свързани със сравнителното изучаване на културата на източно- и западноевропейското средновековие, което дава възможност да се въведат в научно обръщение слабо познати или нови проучвания на православната богослужебна книжнина, да се открият успешни изследователски инструментариуми и да се обърне внимание на културните специфики, белязани от контекстуалните различия и многообразие в български, балкански и европейски план.

Научният път на доц. днк Мария Шнитер от литература към антропология открива нови хоризонти не само към преосмисляне на литературните традиции на *Slavia Orthodoxa*, но и до открояването на нов подход за осмисляне на книжовното наследство и колективната памет,

обсъждане на собственото минало и възможни обяснения на настоящето. Този нов поглед към проблематиката се вижда ясно и в текстовете, засягащи съвременните аспекти на религиозната идентичност, ролята на религията в обществото, отношенията между държава и църква.

Бих искала да отбележа специално приложението на научния опит и знания в областта на религиите на доц. Мария Шнитер в практиката. Става дума за създаването и провеждането съвместно с Бостънския университет на Международното Балканско лятно училище, което за изминалите 5 години вече се превърна в марка на Катедра Етнология, ФИФ и на Пловдивския университет.

Разбира се, към научната и научно-приложна дейност тук следва да се добавят и съставителство на специализирани научни издания (2), участие (11) и ръководство (5) в национални и международни проекти и договори, участие в множество научни конференции. Забелязани са общо 51 цитирания на научните ѝ трудове от други автори в страната и чужбина.

Макар броят на участия в различни форми на научен живот да са показателни, аз се присъединявам към реакцията на Мария Шнитер срещу броенето и превръщането на човека в число, за да подчертая, че присъствието на нейните идеи и лични позиции в текстовете ѝ и в аудиторията носят отпечатъка на една високо ерудирана личност с изключителни научни, преподавателски и личностни качества.

Всичко посочено дотук ми позволява да дам своята положителна оценка и да препоръчам убедено на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Философско-Исторически факултет за избор на доц. днк Мария Шнитер на академичната длъжност „професор“ в ПУ „П. Хилендарски“ по професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата, научна специалност Етнология (Антропология на религиите).

23.09. 2016 г.

Доц. д-р Красимира Кръстанова